

HARKU VALLAVALITSUS

Maanteeamet
e-post: maantee@mnt.ee

Teie 3.03.2020 nr 15-2/20/5419-2

Meie kuupäev digiallkirjas nr 10-7/1240-1

Harku vallas riigitee 11414 Tilgu 2,07-3,22 kilomeetril möödasõidulaiendite rajamiseks nõuete väljastamata jätmise vaidlustamine

A. Taotluse Maanteeametile esitamine ja sellele vastamine

27. jaanuari 2020. a e-kirjas palus Harku vallavalitsus (edaspidi vallavalitsus) Maanteeametil väljastada tehnilised tingimused Harku vallas, Tilgu teel möödasõidukohtade projekteerimiseks vastavalt manuses olevale detailplaneeringu põhijoonisele.

E-kirjale oli lisatud koostatava Sisekaitseakadeemia ja selle juurdepääsu tee ning lähiala detailplaneeringu põhijoonis „Tilgu tee lõik Piirivalvekooll-Kivivabriku“ dwg-vormingus.

Nimetatud joonisel olid näidatud Tilgu teel kavandatud möödasõidulaiendite asukoht ja kuju.

Tegemist oli viie kiilja möödasõidulaiendiga Tilgu tee 2,07-3,22 kilomeetril, teisisõnu vahemikus Tilgu tee 53 kinnisasi – Kivivabriku kinnisasi.

Möödasõidulaiendite laius oli u 2 meetrit ja pikkus täislaiuses u 20 meetrit.

Laiendite kogupinda arvestades oleks juurde ehitatud 250-300 m² kattega teed.

Maanteeamet vastas vallavalitsuse taotlusele 3.03.2020 kirjaga. Kirjas väljendub otsustus jätta Harku vallas riigiteel 11414 Tilgu km 2,07-3,22 möödasõidulaiendite rajamiseks taotletavad nõuded väljastamata (edaspidi ka MA otsus).

MA otsuses leiti järgmist:

- olete taotlenud Maanteeametilt nõudeid 11414 Tilgu teele km ca 2,07-3,22 möödasõidukohtade projekteerimiseks vastavalt „Sisekaitseakadeemia ja selle juurdepääsu tee ning lähiala detailplaneeringule“ (vt Lisa DP põhijoonis);
- Maanteeamet on seisukohal, et antud juhul ei saa „Sisekaitseakadeemia ja selle juurdepääsu tee ning lähiala detailplaneeringu“ liikluslahendust siduvaks lugeda, sest detailplaneering ei ole jõudnud juurdepääsuteede osas kehtestamiseni;
- samuti on peale detailplaneeringu koostamist toimunud oluline sisuline muudatus - endise Sisekaitseakadeemia asemele kavandatakse kooli, mille puhul on tegemist liiklusohutuse seisukohalt tundliku objektiga, - nimetatud asjaoluga ei ole detailplaneeringu koostamisel arvestatud;
- Maanteeameti hinnangul ei ole tänases kontekstis (juurdepääs koolile) möödasõidutaskutega lahendus liiklusohutuse kaalutlustel sobilik;
- selgitame, et liikluslahendus peab tagama turvalisuse kõikidele liiklejagruppidele;
- antud juhul ei taga kitsa sõiduosaga Tilgu teele (tee asfaltkatte laius on ca 5,0 meetrit, sellest sõidukitele markeeritud sõidetav osa ca 4,0 meetrit) möödasõidutaskute lisamine toimivat

lahendust, st lahendus ei ole liiklejatele igas olukorras reaalselt kasutatav ning võib tuua kaasa ohtlikud olukorrad ja tekitada täiendavaid probleeme, -seda eriti tiipitudel, kus liiklusagedus on suur ning liiklusvoog pidev;

- samuti tuleb arvestada asjaoluga, et Tilgu teel liiklevad sõidukid ning kergliiklejad ühises liiklusruumis, st puudub jalgratta- ja jalgte;
- eeltoodust tulenevalt vajab detailplaneeringus välja pakutud Tilgu tee liikluslahendus ajakohastamist ning arvestamist muutunud olukorraga (kooli rajamine);
- Maanteeamet on seisukohal, et liiklusohutuse kaalutlustel tuleb Tilgu teed laiendada ca 1 m võrra, so 6 meetrini, mis võimaldab nn „2-1 sõidurada“ markeeringu abil tagada ohutumad liiklemistingimused sh täiendava liiklusruumi nii sõidukitele kui markeeritava sõiduosa kõrval liiklevatele kergliiklejatele;
- lisaks tuleb teele ette näha täiendavad rahustavad meetmed (näiteks künnised vms);
- ühtlasi edastan teadmiseks info, et Maanteeameti tellimisel koostatakse 11414 Tilgu tee km 0,0-3,778 püsivuse eksperthinnangut, mis valmib eeldatavalt juunis;
- eksperthinnangus tehtavate järelduste ning kavandatavate meetmetega tuleb liikluslahenduse kavandamisel arvestada;
- samuti edastan info, et riigitee tunnustele mittevastav 11414 Tilgu tee km 0,0-3,8 on kantud kohaliku omavalitsuse üksustele üle antavate kõrvalmaanteede nimekirja.

B. Maanteeameti otsuse vaidlustamine

Vallavalitsus MA otsusega ei nõustu, vaidlustades selle tervikuna.

Vallavalitsus palub Maanteeametil 3.03.2020 otsus üle vaadata, kehtetuks tunnistada ning väljastada vallavalitsuse taotletud tehnilised tingimused Harku vallas, Tilgu teel viie möödasõidulaiendi projekteerimiseks taotlusele lisatud joonisel näidatud kohtades.

Möödasõidulaiendite kuju, arv ja paiknemine võib konstruktiivses koostöös Maanteeametiga ka muutuda, kui selle aluseks on tõsiseltvõetavad põhjendused. Näiteks looduslik olukord või Muraste looduskaitsealal kehtivad kasutuspiirangud.

C. Vaidlustuse põhjendused

c.1. Sisekaitseakadeemia ja selle juurdepääsu tee ning lähiala detailplaneering

Vallavalitsus nõustub, et Sisekaitseakadeemia ja selle juurdepääsu tee ning lähiala detailplaneeringu (edaspidi detailplaneering) liikluslahendus ei ole siduv, kuna detailplaneeringut ei ole Tilgu tee osas kehtestatud.

Vallavalitsuse taotlus Maanteeametile oli üsna lühisõnaline. Siiski on Maanteeamet mõistnud, milleks vallavalitsus tehnilisi tingimusi taotleb, jätmata täiendavate andmete saamiseks vallavalitsuse poole pöördumata.

Maanteeamet oli 2017. a toimunud detailplaneeringu osalisest kehtestamisest teadlik. Vallavalitsus teavitas Maanteeametit sellest oma 04.10.2017 kirjaga nr 13-4/17/3811.

Seega sai vallavalitsuse taotluses sisaldunud detailplaneeringu põhijoonisele viitamist pidada oluliseks vaid kontekstis, et vallavalitsus kavandab ehitiste rajamist, mille paiknemise ja kuju osas on erialateadmistega isikud varem oma seisukoha andnud (vt ka edasine tekst), ning mille osas on varem Maanteeametiga suheldud. Tegemist ei ole ehitistega, mille rajamise soov oleks Maanteeametile üllatuslik.

Asjaolu, et kavandatava osas puudub kehtestatud detailplaneering, ei anna alust tingimuste väljastamisest keeldumiseks.

Möödasõidulaienduste rajamise näol ei ole tegemist tegevusega, milleks oleks planeerimisseaduse § 125 või üldplaneeringu kohaselt kohustuslik detailplaneeringu koostamine.

Tilgu tee kõnealune lõik ei paikne ka üldplaneeringu kohaselt tiheasustusalas.

2017. a on Maanteeamet oma 04.12.17 kirjas nr 15-2/17-00012/732 vastanud detailplaneeringu osalise kehtestamise soovile lõppkokkuvõttes järgmiselt: „*arvestades asjaoluga, et osalise kehtestamise eesmärk on vaid krundipiiride kehtestamine ning teadmisega, et lisaks krundipiiride kehtestamisele ei hakata osaliselt kehtestatud detailplaneeringuga muus osas realiseerima antud ehitusõigust (st ei toimu parklate ja hoonete väljaehitamist, mis tooks kaasa liiklussageduse olulise tõusu riigiteel ning vajaduse rajada uus juurdepääsutee) ei vaidlusta Maanteeamet Sisekaitseakadeemia ja selle juurdepääsutee ning lähiala planeeringu osalist kehtestamist.*“

Sellega on Maanteeamet ühtlasi möönnud, et Tilgu tee 53 paikneva senise hoonestuse kasutamiseks ei saa liiklussagedus Tilgu teel võrreldes varasemaga oluliselt tõusta, mistõttu ei osutu vajalikuks uue juurdepääsutee rajamine.

Kui küsida, miks ja kuidas jõuti detailplaneeringu koostamisel Tilgu teel viie möödasõidulaiendi ettenägemiseni, välistades Tilgu tee kogupikkuses laiendamise, siis sellele annab vastuse 2011. a koostatud Muraste külas Sisekaitseakadeemia, Ilmandu ja Rannamõisa külas Tilgu tee ning lähiala detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamise aruanne (edaspidi KSH aruanne - lisa 1) ja selle põhjal koostatud detailplaneeringu seletuskiri.

KSH aruandes on märgitud, et keskkonnamõju strateegilise hindamise ja detailplaneeringu koostamise protsessi alguses toimus kavandatava tegevuse võimalike alternatiivsete ligipääsuteede eelhindamine. Selle käigus arvestati kõigi piirangutega. Alternatiivide valikul arutati erinevaid võimalusi ning jõuti reaalsete alternatiivideni, mis vastavad arendaja kavandatava tegevuse eesmärgile¹.

Ebareaalseks hinnati muuhulgas juurdepääsu lahendamine täies ulatuses mööda Tilgu teed, leides, et:

- Tilgu tee on 3,3-4,6 m laiune musta kattega sõidutee, mis ei vasta tänapäevastele nõuetele;
- arvestades planeeritud bussiliiklust ning suurenevat autoliiklust, tuleks Tilgu tee laiust kogu ulatuses suurendada;
- Tilgu tee paikneb osaliselt varisemisohtlikul kaldajärsakul;
- erinevatel hinnangutel on Tilgu tee kiirendanud järsaku loomulikku lagunemist ning rikkunud ala hüdrodünaamilist režiimi;
- kõige problemaatilisemaks võib lugeda teelõiku kaitsealuste Tilgu koobaste juures, kus tee laiendamine on ebasoovitav ja keeruline;
- trassivalik kogu ulatuses piki Tilgu teed pole seetõttu majanduslikel, tehnilistel ja keskkonnanõuetel põhjustel otstarbekas;
- ebareaalseks muutus ka Tilgu tee laiendamine ning kergliiklustee rajamine Muraste looduskaitseala piires; ebareaalseks muutus alternatiiv seetõttu, et Keskkonnaamet kaitsealavalitsejana ei ole tee laiendamise nõus ehk ei anna vastavasisulist kooskõlastust; Muraste LKA kaitse-eeskirja kohaselt pole aga tee laiendamine valitseja nõusolekuta võimalik.

Detailplaneeringu seletuskirjas on märgitud, et:

- KSH aruande tulemusena on planeeringuga ette nähtud jätta Tilgu tee Muraste looduskaitsealas olemasoleva laiusega, rajades sinna vaid möödasõidukohad;
- Muraste looduskaitsealal paiknevaid kuivenduskraave ei tohi puhastada ega süvendada säilitamiseks looduskaitseala niiskusrežiimi;
- jätta juurdepääsutee, mis kulgeb läbi Muraste looduskaitseala, olemasoleva laiusega rajades sinna viis möödasõidu kohta laiusega 2,0 m ja pikkusega 20,0 m (kokku ca 300 m²);

¹ Detailplaneeringuga kavandati juurde: ühiselamuid u 2500 m², õppekorpuseid u 7050 m², lasketiiru ja taktikakeskust u 2000 m², ujula u 1400 m², garaažid, töökojad u 1200 m², välikoolituspolügon u 3000 m², tuletõrjedepoo 1000 m². Kogu keskus oli mõeldud u 1000 inimese tarbeks. Planeeritud liikluskoormus oli kuni 1000 autot/ööpäevas.

- möödasõidukohad on valitud selliselt, et võimalikult vähesel määral kahjustada Muraste loodukaitseala nii kasvukeskkonda kui ka ala niiskusežäimi.

c.2. MA otsuse vastavus tehniliste tingimuste andmisest keeldumise õiguslikele alustele

Kuna vallavalitsus taotles Maanteeametilt tingimusi Tilgu tee osaliseks laiendamiseks ehitusprojekti koostamiseks (ehk sisuliselt projekteerimistingimusi), siis on asjakohane hinnata MA otsuses esitatud põhjenduste tõsiseltvõetavust ka ehitusseadustikus sätestatud projekteerimistingimuste andmisest keeldumise aluste olemasolust või puudumisest lähtuvalt.

Ehitusseadustiku §-s 32 on sätestatud projekteerimistingimuste andmisest keeldumise järgmised alused:

- 1) on algatatud planeering ja sellega seoses on kehtestatud ajutine ehituskeeld;
- 2) projekteerimistingimuste taotlus ei vasta üldplaneeringule;
- 3) projekteerimistingimuste taotlus ei vasta EhS §-s 27 esitatud tingimustele;
- 4) projekteerimistingimuste taotlus ei vasta õigusaktist või ehitise asukohast tulenevatele avalik-õiguslikele kitsendustele;
- 5) projekteerimistingimuste alusel kavandatav ehitise võib ülemäära riivata kolmanda isiku õigusi;
- 6) EhS § 31 lõike 4 punktis 1 nimetatud asutus on jätnud projekteerimistingimuste eelnõu kooskõlastamata ja eelnõu muutmise ei ole võimalik;
- 7) projekteerimistingimuste alusel kavandatava ehitisega kaasneb oluline keskkonnamõju, mida ei ole võimalik piisavalt vältida ega leevendada;
- 8) projekteerimistingimuste taotlemisel on esitatud teadvalt valeandmeid, mis mõjutavad projekteerimistingimuste andmise otsustamist, või
- 9) projekteerimistingimusi soovitakse anda lisaks riigi või kohaliku omavalitsuse eriplaneeringule.

Sellised või sarnaseid aluseid ei ole MA otsuses välja toodud.

Samuti puudub MA otsuses Tilgu teel sõidukite liikumise ohutuse tagamisel põhinev kaalumise, mille:

- 1) ühel kaalukaasil on lähiajal kuni viie möödasõidulaiendi Harku valla rahastamisel rajamine ja
- 2) teisel kaalukaasil on pärast tee püsivuse eksperthinnangu eeldatavalt juunis valmimist tee kogupikkuses 6 meetrini laiendamine ning muud tee-ehitustööd, mille teostamises ja valmimises ajaks puudub igasugune kindlus, arvestades, et Tilgu tee näol on tegemist riigi kõrvalmaanteega, mille sõidetavuse ja nõuetele vastavuse peab tagama riik -kes ei ole aga siiani näidanud üles soovi Tilgu teed rekonstrueerida.

c.3. Vallavalitsuse MA otsuse kujundamisse kaasamata jätmise ja ära kuulamata jätmise

MA otsuses on mh tuginetud asjaolule, et endise Sisekaitseakadeemia asemele kavandatakse kooli, mille puhul on tegemist liiklusohutuse seisukohalt tundliku objektiga, - nimetatud asjaoluga ei ole detailplaneeringu koostamisel arvestatud.

Vallavalitsus ei ole esitanud Maanteeametile kooli puudutavat teavet. Maanteeamet ei ole selle teabe saamiseks ka vallavalitsuse poole pöördunud.

Vallavalitsuse töötaja helistas 17. või 18. veebruaril 2020. a ise Maanteeametisse kirja koostajale ning siis selgus, et vastuskiri on koostatud ja allkirjastamisel.

Kirja koostaja märkis ka, et vallavalitsuse taotlust selliselt lahendada ei saa ja, et Muraste kooli hoolekogu esimees on nendega korduvalt rääkinud ning head infot andnud – kui palju tuleb õpilasi, kui palju autosid jms.

Juhul kui Maanteeamet oleks pidanud vallavalitsuse taotlust puudulikuks, oleks tulnud anda vallavalitsusele aeg puuduva teabe edastamiseks.

Muraste kooli hoolekogu esimees pöördus 14.01.2020. a Tilgu tee koolile juurdepääsuks kasutamise teemal Maanteeameti poole. Maanteeamet vastas pöördumisele 16.01.2020. a.

Seega oli vallavalitsuse taotluse esitamise ajaks (27.01) Maanteeametile kooli laienemise teemaline teave mujalt laekunud. Asjakohane oleks olnud sellise teabe taotluse lahendamisel tähtsustamisel asjaolude täpsustamiseks vallavalitsuse poole pöörduda.

Vallavalitsus oli ühest küljest taotluse esitaja ning teisest küljest Muraste kooli pidaja, olles seetõttu õigustatud Muraste kooli Merikülla laienemise küsimuses täpselt teavet andma.

Maanteeamet ei edastanud MA otsuse eelnõud vallavalitsusele ärakuulamiseks, mis oleks viimase võimalusena andnud vallavalitsusele võimaluse esitada teavet ja vastuväiteid, mis oleks võinud viia Maanteeameti teistsuguse otsuse tegemiseni.

c.4. Muraste kooli hoolekogu pöördumine ja selle taust

Muraste kooli hoolekogu esimees pöördus 14.01.2020. a Tilgu tee koolile juurdepääsuks kasutamise teemal Maanteeameti poole.

Pöördumisest nähtus, et selle esitajaks oli Mart Eensalu / Muraste Kool / hoolekogu esimees.

Pöördumisest võis tekkida arusaam, et selle esitajaks on Muraste kool.

Selliselt kajastati pöördumist ka Maanteeameti dokumendiregistris. Registris on märgitud, et sissetuleva kirja saatja ja vastuskirja aadressaat on Muraste Kool. Tegemist on olnud „Muraste kooli pöördumisega seoses 11414 Tilgu teega.“

Selline seisukoht on ekslik. Muraste kooli hoolekogu esimees ei esinda Muraste kooli.

Hoolekogu õigused ja kohustused (pädevus) on sätestatud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 73 lõikes 1¹.

Hoolekogu:

- 1) osaleb kooli arengukava ettevalmistamisel ning annab selle kohta enne kinnitamist oma arvamuse;
- 2) annab arvamuse kooli põhimääruse kehtestamiseks ja muutmiseks;
- 3) annab arvamuse kooli õppekava kehtestamiseks ja muutmiseks, sealhulgas nõusoleku muuta PGS §-s 15 sätestatud korras õppeainete nimistut;
- 4) annab nõusoleku suurendada erandjuhul põhikooli õpilaste arvu klassis;
- 5) annab arvamuse kooli vastuvõtu tingimuste ja korra eelnõule;
- 6) annab nõusoleku valdkonna eest vastutava ministri kehtestatud koolivaheaegade muutmiseks;
- 7) annab arvamuse kooli kodukorra kehtestamiseks ja muutmiseks;
- 8) kehtestab kooli õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise korra;
- 9) annab arvamuse direktori vaba ametikoha täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise korra kohta;
- 10) annab arvamuse munitsipaalkooli eelarve projekti kohta;
- 11) annab arvamuse arenguvestluse korraldamise tingimuste ja korra eelnõu kohta;
- 12) annab arvamuse kooli sisehindamise korra kohta;
- 13) annab arvamuse kooli palgakorralduse põhimõtete kohta;
- 14) annab arvamuse õpilaskodu kodukorra kohta;
- 15) annab hinnangu huvitegevuse, pikapäevarihma ja õpilaskodu vajaduse ja töökorralduse kohta;
- 16) annab arvamuse kooli ümberkorraldamise ja tegevuse lõpetamise kohta;

17) täidab teisi seadusega või seaduse alusel antud õigusaktidega talle pandud ülesandeid ning teeb kooli pidajale ettepanekuid kooliga seotud küsimuste paremaks lahendamiseks.

Seega on kooli hoolekogul kindlad ülesanded, mille hulka ei kuulu kooli esindamine. Kooli esindaja saaks kooli laiendamise ja koolihoonele sobiva juurdepääsutee tagamise küsimustes olla Harku vald (vallavalitsus), kui kooli pidaja.

Hoolekogu ülesanded seisnevad valdavalt vallavalitsusele või kooli direktorile arvamuse andmises ning väljenduvad halduseväliselt üldjuhul läbi vallavalitsuse või kooli direktori toimingute ja otsuste.

Hoolekogu ei oma iseseisvat pädevust koolile juurdepääsu küsimuses riigiasutuste poole pöördumiseks. Küll võib hoolekogu teha vallavalitsusele ettepanekuid kooliga seotud küsimuste paremaks lahendamiseks.

Seetõttu saaks Muraste kooli hoolekogu esimehe pöördumist käsitleda lapsevanema või hoolekogusse kuuluvate lapsevanemate esindaja pöördumisena. Viimast eeldusel, et esineb hoolekogu otsus, mis sellist pöördumist ette näeb.

Siinkohal on asjakohane selgitada olukorra tausta.

Harku Vallavolikogu 28. veebruari 2019 otsusega nr 22 anti vallavalitsusele ülesandeks avada Muraste - Suurupi kandis III kooliaste ehk 7-9 klass.

Piirkonnas tegutsev Muraste kool on alates avamisest kuni seniajani olnud 6-klassiline.

Kui 2019/2020 õppeaastal tuli avada 7. klass, siis järgmisel õppeaastal lisandub 8. klass ning ülejäämisel õppeaastal 9. klass.

Nimetatud otsusega kohustati ühtlasi vallavalitsust kavandama III kooliastme avamine ja pidamine:

- a) Tabasalu Ühisgümnaasiumi koolitusloa alusel Muraste koolimajas või Meriküla Spordi- ja Õppekeskuses või mujal koostöös Muraste Kooliga;
- b) korraldades Muraste Kooli ümber põhikooliks, kus õpe toimub I, II ja III kooliastmel.

Käesoleval hetkel toimub lapsevanemate ja vallavalitsuse vahel vallavolikogu otsuse täitmise viisi ja koha suhtes aktiivne mõttevahetus. Mitmed lapsevanemad, kelle lapsed õpivad Muraste koolis, soovivad, et vallavalitsus laiendaks otsuse täitmiseks olemasolevat Muraste kooli hoonet või rendiks kohapeal kasutamiseks moodulhooneid.

2019/2020 õppeaastal avati 7. klass Tabasalu Ühisgümnaasiumi koolitusloa alusel ajutiselt Muraste koolis. Järgneval aastal Muraste koolis selleks ruumi ei ole.

Lähtuvalt ka majanduslikest kaalutlustest on vallavalitsus asunud selgitama, kas on võimalik III kooliastet avada ja pidada Meriküla Spordi- ja Õppekeskuses, kus asuvad heas korras õppe- ja toitlustusruumid. Nimetatud ruumides tegutses kuni 2016. aasta lõpuni Sisekaitseakadeemia (varem Muraste Piirivalvekool).

2011. a koostatud KSH aruande kohaselt õppis Sisekaitseakadeemia Politsei- ja Piirivalvekolledži Muraste Koolis u 150 õpilast, millele lisandus u 70 töötajat.

9.03.2020. a Sisekaitseakadeemiast saadud värskematel andmetel õppis Sisekaitseakadeemia Politsei- ja Piirivalvekolledži Muraste koolis:

- 2016. a kevadel 118 õpilast ja sügisel 199 õpilast;
- 2015. a kevadel 132 õpilast ja sügisel 106 õpilast;
- 2014. a kevadel 131 õpilast ja sügisel 175 õpilast.

Lisaks toimusid kooli ruumides erinevad täiendkoolitused.

Kuna riigi plaanid muutusid, lõpetas Sisekaitseakadeemia nendes ruumides tegevuse.

Harku vald sai 2018. a keskpaigas Meriküla Spordi- ja Õppekeskuse aluse kinnisasja aadressiga Tilgu tee 53 omanikuks, mistõttu osutus võimalikuks arvestada ka nimetatud kinnisasjaga Suurupi-Muraste kandis III kooliastme pidamisel.

2020/2021 õppeaastal toimuks Meriküla Spordi- ja Õppekeskuses õppetöö u 100-le III kooliastme lapsele. Järgnevatel aastatel lisanduks maksimaalselt 120 last.

Sellega ei ületaks Meriküla Spordi- ja Õppekeskuses õppivate laste koguarv 220-t.

III kooliastme õpilastele õppetööks ruumide otsimisel tuleb arvestada, et kava kohaselt valmib 2021. a augustiks Tabasalu alevikus uus algklasside õppehoone (ehitab Harku vald) ja riigigümnaasiumi hoone (ehitab riik).

Seetõttu vabaneb 2021. a olemasolevas, Tabasalu alevikus asuvas põhikooli- ja gümnaasiumihoones hulgaliselt täiendavaid kohti põhikooli tarbeks. See asjaolu võib vähendada III kooliastme õpilaste arvu, kes soovivad õppida Suurupi-Muraste kandis, sh näiteks Meriküla Spordi- ja Õppekeskuses.

Ehitisregistrist nähtuvalt paiknevad Tilgu tee 53 kinnisasjal mh:

- õppetreening baas-spordihoone, rajamise aastaga 2007, ehitisealuse pinnaga 1977 m² ja suletud netopinnaga 2 194,1 m²;
- Sisekaitseakadeemia politsei- ja piirivalvekolledži õppehoone, rajamise aastaga 2002, ehitisealuse pinnaga 1804 m² ja suletud netopinnaga 2984,7 m².

III kooliastme Meriküla Spordi- ja Õppekeskusesse laienemine ei too kaasa uute hoonete ehitamist ega seniste laiendamist. Tilgu tee 53 kinnisasjal paiknevad juba praegu mahukad koolihooned, mis olid kuni 2016. a lõpuni sihtotstarbelises kasutuses.

Õppetegevuseks ei asutataks ka formaalselt uut kooli, vaid sinna laieneks olemasolev kool.

Koolihoones õppijate arv ei ületaks õpilaste arvu suurusjärku (u 200) 2016. a Sisekaitseakadeemia Politsei- ja Piirivalvekolledži Muraste Koolis.

Siiajuurde võib lisada, et 2002. a kehtestatud detailplaneering nägi ette olemasoleva Muraste Piirivalvekooli õppekompleksi laiendamiseks uue õppehoone rajamise 150-le õpilasele.

Seega ei ole Tilgu tee 53 kinnisasjal viibivate õpilaste ja õpetajate Tilgu teel liikumine piirkonnas uus asjaolu.

Vallavalitsus kavandab õpilaste Meriküla Spordi- ja Õppekeskusesse liikumise hõlbustamiseks ja liikluskoormuse vähendamiseks koostöös MTÜ Põhja-Eesti Ühistranspordikeskusega bussiliini käiku andmist.

Õpilasi teenindavad tasuta bussid liiguksid Meriküla Spordi- ja Õppekeskuse ja Muraste kooli vahel² eelkõige hommikul ja pärastlõunal. Arvestades Tilgu tee kitsust, oleks tegemist kitsamate bussidega, nt väikebussidega või nn SOR tüüpi bussidega.

Tilgu tee koormust Meriküla Spordi- ja Õppekeskusesse õpilaste transpordil vähendab vähemalt alates 2021/2022 õppeaastast kui mitte varem:

- Tilgu tee 53 kinnisasja lõunast ümbritseval klindil paikneva metallist keerdtrepi rekonstrueerimine ja sellega kaasnevalt lifti rajamine;
 - Tilgu tee äärde ja klindipealsele alale kergliiklustee rajamine,
- mis võimaldab klindipealsel alal elavatel õpilastel jalgsi, jalgrattaga või tõukerattaga kooli liikuda.

Vallavalitsus tõdeb, et mitmed lapsevanemad, soovides saavutada Muraste kooli kohapeal laiendamist, esitavad Meriküla Spordi- ja Õppekeskust õppetöö kohana halvemana näidates kõikvõimalikke põhjendusi³, mis tooksid lõppesmärgina kaasa Meriküla Spordi- ja Õppekeskuse õppetegevuseks kasutamise sobimatuse.

² Bussiliini(de) vajalik ulatus täpsustub edaspidi.

³ Nt rõhutatakse Muraste kooli 6. b klassi lapsevanemate 19.02.2020. a pöördumises, et Muraste looduskaitsealal kehtivate reeglitega ei ole kooskõlas teede rajamine Muraste looduskaitsealale (nt lift ja Tilgu tee äärne kergliiklustee). Kuna lapsevanemate ja laste subjektiivseid õigusi tee ja lifti rajamine ei riiva (kui need on ohutud),

Tunnustades lapsevanemaid enda ja laste huvide eest seismisel, tuleb siiski märkida, et Muraste kooli Meriküla Spordi- ja Õppekeskusesse laienemist vastustava totaalse tegevuse tulemuseks võib olla ka negatiivne mõju kohaliku elu arengule.

c.5. Tilgu teele möödasõidulaiendite rajamise puutumus eksperthinnanguga

MA otsuses teavitatakse ühtlasi vallavalitsust, et:

- Maanteeameti tellimisel koostatakse 11414 Tilgu tee km 0,0-3,778 püsivuse eksperthinnangut, mis valmib eeldatavalt juunis;
- eksperthinnangus tehtavate järelduste ning kavandatavate meetmetega tuleb liikluslahenduse kavandamisel arvestada.

Seega ei ole eksperthinnangu koostamise näol tegemist olnud MA otsuse tegemisel arvestatud asjaoluga.

Vallavalitsus võtab tee püsivuse kohta eksperthinnangu koostamise teadmiseks.

Vallavalitsus võtab samuti teadmiseks, et Maanteeamet riigitee valdajana arvestab tulevikus liikluslahenduse kavandamisel eksperthinnangus tehtavate järelduste ning kavandatavate meetmetega.

Kuivõrd saaks eksperthinnangus kajastatu olla aluseks vallavalitsuse edasisele tegevusele, sõltub vallavalitsuse poolt kavandatavast konkreetsest tegevusest ning Maanteeameti poolt mingiks tegevuseks väljastatavates tingimustes eksperthinnangu järgimise ette nägemisest.

Experthinnangus esitatavate ettepanekute teostatavust võib mõjutada nii rahaliste vahendite olemasolu kui ka nt looduskaitseks kitsendused.

Vallavalitsus rõhutab samas, et eksperthinnang on suunatud tee püsivuse kohta täiendava teabe saamisele. Experthinnangu koostamise peamist põhjust on avatud Maanteeameti 16.01.2020 meilivastuses Muraste kooli hoolekogu esimehele.

Selle kohaselt on Maanteeameti senine mure olnud seotud pigem tee püsivusega, kuna kõige kitsamas kohas astangu ääres on olnud vajumisi ning seetõttu on Maanteeamet tellinud analüüsi, millised oleksid sobivad tehnilised lahendused tee ümberehituseks ja selle stabiilsuse tagamiseks.

Tee põhjalik ümberehitus on tulevikku suunatud kulukas protsess ning ei ole seostatav liiklusohutuse kiireks parendamiseks kuni viie möödasõidulaiendi, mõõtmetega 2m x 20(25)m, rajamisega. Möödasõidulaiendeid ei rajataks astangu ääres kohta, kus on olnud vajumisi.

c.6. Tilgu teele möödasõidulaiendite rajamise puutumus Tilgu tee omandi vallale üleandmisega

MA otsuses teavitatakse ühtlasi vallavalitsust, et riigitee tunnustele mittevastav 11414 Tilgu tee km 0,0-3,8 on kantud kohaliku omavalitsuse üksustele üle antavate kõrvalmaanteede nimekirja.

Vallavalitsus tänab teabe edastamise eest.

Tilgu tee omandi Harku vallale üleandmiseks laekus vallavalitsusele Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 3.01.2020 kiri nr 12-7/2020/462 (edaspidi ka MKM kiri). Kirjale oli lisatud analüüs ja üleantavate teede nimekiri.

MKM kirjas on põhjendatud mh Tilgu tee omandi vallale üleandmist järgnevalt:

„Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm 2019–2023 näeb punktis 5.9 ette ülesande „Anname kohalikele omavalitsustele täiendavaid ülesandeid, mida nad efektiivsemalt täita suudavad, ja

ning, et lastevanemate ülesanne ei ole kaitsta avalikku huvi, siis tekib arusaam, et esile soovitakse tuua kõikvõimalikke asjaolusid, mis võiksid Meriküla Õppe- ja Spordikeskuse koolina kasutamist, nt sinna juurdepääsu, takistada.

kasvatame vastavalt ka tulubaasi“. Selle raames tuleb majandus- ja taristuministril esitada Vabariigi Valitsusele märtsis käesoleval aastal analüüs ja ettepanekud riigitee tunnustele mittevastavate riigiteede üleandmiseks kohaliku omavalitsuse üksustele.“

MKM kirjas on ühtlasi palutud igalt kohaliku omavalitsuse üksuselt teavet, kas kohaliku omavalitsuse üksus oleks eelduslikult nõus riigi kõrvalmaanteede üleandmisega analüüsis esitatud mahus ja teehoiuvahendite kalkulatsiooni alusel täielikult, osaliselt või ei nõustu üldse. Kirjas on palutud võimalusel selgitada oma vastust ning mittenõustumise puhul esitada vajalikud tingimused, et üleandmise protsess osutuks võimalikuks.

Vallavalitsus vastas MKM kirjale enda 25.02.2020 kirjaga. Kiri on leitav Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi dokumendiregistrist.

Vallavalitsus leidis selles kokkuvõttes, et on valmis alustama läbirääkimisi ettepanud kõrvalmaanteede (5) üleandmiseks Harku valla omandisse.

Vallavalitsuse hinnangul ei soodusta Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga riigiteede omandi vallale üleandmiseks läbirääkimiste alustamist ja pidamist asjaolu, et Maanteeamet Tilgu tee valdajana jätab enda kohustuste tulevikus paremini täitmise vajadusele viidates valla initsiatiivi Tilgu tee liiklusohutuse kiireks parendamiseks arvestamata.

Harku vald oleks sealjuures kavandatavate möödasõidulaiendite rajamise rahastaja.

c.7. Tilgu teel mootorsõidukiga liikumise ohutus ja selle kontrollimine

MKM kirjale lisatud analüüsi tabelis 6 on kajastatud Eesti Linnade ja Valdade Liidu esitatud seisukohad koos Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tagasisidega.

ELVL on märkinud, et *„pole kindlust, et üleantavad teed vastavad aastaringselt kehtivatele tee seisundinõuetele.“*

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on sellele vastuseks märkinud, et *„Maanteeamet teostab pidevat seiret riigiteede seisundinõuete täitmise üle ning kinnitab, et üleantavad teed on hooldatud ning vastavad kehtestatud seisundinõuetele.“*

Ehitusseadustiku § 97 lg 2 kohaselt kehtestab tee seisundinõuded valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Majandus- ja taristuministri 14. juuli 2015 määrusega nr 92 „Tee seisundinõuded“ on kehtestatud nii tee üldised seisundinõuded (§ 6 lg 1), nagu näiteks kohustus eemaldada teel hukkunud loomad ja liiklust ohustavad esemed, kui ka konkreetsemad seisundinõuded tulenevalt tee kattest ja aastaajast.

Määruse lisadega on kehtestatud kattega tee seisunditasemed ja seisundinõuded nii suvel kui talvel.

Tilgu tee nõutav seisunditase sõltub liiklussagedusest.

2019. a loenduse andmetel on aasta keskmine ööpäevane liiklussagedus (AKÖL) Tilgu teel 543 autot ööpäevas.

2018. a loenduse andmetel on AKÖL 503 autot ööpäevas.

2017. a loenduse andmetel on AKÖL 497 autot ööpäevas.

2016. a loenduse andmetel on AKÖL 516 autot ööpäevas.

2015. a loenduse andmetel on AKÖL 554 autot ööpäevas.

2014. a loenduse andmetel on AKÖL 545 autot ööpäevas.

2013. a loenduse andmetel on AKÖL 532 autot ööpäevas.

2012. a loenduse andmetel on AKÖL 513 autot ööpäevas

Määruse lisa 1 kohaselt on liiklussageduse 201-1000 autot ööpäevas korral kõrvalmaantee nõutav seisunditase 1.

Määruse lisa 6 kohaselt on liiklussageduse 251-1000 autot ööpäevas korral kõrvalmaantee nõutav talvine seisunditase 2.

Määruse lisa 3 kohaselt hõlmavad kattega tee seisundinõuded sõidutee katte auklikkust, pragulisust, ebatasasust, sõidutee külgnähtavust, rohu kõrgust teel, jms.

Määruse lisa 8 kohaselt hõlmavad kattega tee talvised seisundinõuded tee nõutavat seisundit, minimaalset haardetegurit, lumekihi kriitilist paksust, jms.

Seega võib Tilgu tee vastata küll seisundinõuetele, olla aga samas mootorsõidukiga ja kergliiklejatele liikumiseks liiga kitsas, nagu võib järeldada MA otsusest ja eelpool tsiteeritud, 2011. a koostatud KSH aruandest.

Võib küsida, kas ja mil määral on Maanteeamet kontrollinud Tilgu tee seisukorda?⁴

EhS § 11 lg 1 kohaselt peab ehitist vastama kogu oma kasutusea vältel selle kasutamise nõuetele ja olema olemasolu vältel ohutu.

EhS § 11 lg 2 p 4 kohaselt hõlmavad ehitisele esitatavad nõuded asjakohasel juhul kasutamise ohutust ja juurdepääsu.

EhS § 97 lg 1 kohaselt tuleb teed ja tee toimimiseks vajalikud rajatised hoida korras viisil, et need vastaksid nõuetele ning tagatud oleksid tingimused ohutuks liiklemiseks.

Seega peab õigusaktides sätestatu kohaselt olema võimalik liigelda Tilgu teel ohutult mitte ainult seisundinõuete täidetust arvestades, aga ka nt tee laiust arvestades.

Tee ohutuse kontrollimise tingimused ja nõuded tee ohutuse kontrollimisele on kehtestatud EhS § 102 lg 2 p 4 alusel Majandus- ja taristuministri 8. veebruari 2017 määrusega nr 8 „Tee ohutuse kontrollimise tingimused ja nõuded tee ohutuse kontrollimisele“.

Nimetatud määruse § 1:

- lg 1 kohaselt on tee ohutuse kontrollimise eesmärk tuvastada ja liiklusohutuse parandamiseks kõrvaldada teedevõrgu ülevaatusel tuvastatud puudused esimesel mõistlikul võimalusel;
- lg 2 kohaselt keskendutakse tee ohutuse kontrollimisel puudustele, mida on võimalik kõrvaldada korrashoiuga;
- lg 3 kohaselt jaguneb tee ohutuse kontrollimine teedevõrgu ülevaatuks ja tee ehitamise aegseks ülevaatuks;
- lg 4 kohaselt on tee ohutuse kontrollimine kohustuslik Eestis asuvatel üleeuroopalisel teedevõrgu kuuluvatel teedel;
- lg 5 kohaselt korraldab tee ohutuse kontrollimist riigiteel Maanteeamet ja kohalikul teel valla- või linnavalitsus.

Määruse § 2:

- lg 1 kohaselt viiakse teedevõrgu ülevaatus läbi vähemalt kord aastas;
- lg 2 kohaselt kontrollitakse teedevõrgu ülevaatusel tee vastavust ehitusseadustiku § 97 lõike 2 alusel kehtestatud nõuetele;
- lg 3 kohaselt kontrollitakse lisaks määruse § 2 lõikes 2 sätestatud teedevõrgu ülevaatusel ohutu liiklemise tingimusi järgmiste asjaolude osas, nt teele kehtestatud seisundinõuete piisavus või muu täiendav asjaolu, mida nõuab pädev asutus;
- lg 4 kohaselt koostatakse teedevõrgu ülevaatus tulemusena aruanne, mis mh sisaldab tuvastatud puuduste kirjeldust.

Seega on võimalik, et kuna Tilgu tee kui kõrvalmaantee ülevaatus ei ole nimetatud määruse kohaselt kohustuslik, ei ole Maanteeamet seal ohutust kontrollinud.

⁴ Vallavalitsus on 10.03.2020. a esitanud Maanteeametile teabenõude alates 2012. a Tilgu tee ülevaatusel kajastavate aruannete saamiseks. Maanteeamet ei ole vallavalitsuse teabenõudele veel vastanud.

Ja kui ka on kontrollitud, ollakse keskendunud puudustele, mida on võimalik kõrvaldada korrashoiuga.

Selline käitumine oleks vastuolus ehitusseadustiku põhimõttega tagada ehitise kasutamise ohutus ja EhS § 97 lõikest 1 tuleneva nõudega tagada tingimused ohutuks liiklemiseks.

Riigil tuleks luua vajadusel regulatsioon, mis näeks ette kõigil riigiteedel ohutuse kontrollimist, sõltumata riigitee tähtsusest. Ohutuse kontrollimine ei peaks piirduma ainult seisundinõuetele vastavuse kontrollimisega, vaid hõlmama ka ohutuse kontrollimist laiemalt EhS § 11 ja § 97 lg 1 tähenduses.

Siiski on soovi korral Maanteeametil võimalik kontrollida Tilgu tee ohutust laiemas mõttes ka Majandus- ja taristuministri 8. veebruari 2017 määruse nr 8 „Tee ohutuse kontrollimise tingimused ja nõuded tee ohutuse kontrollimisele“ alusel.

Nimetatud määruse eelnõu seletuskirjas on selgitatud, et:

- tee ohutuse kontrollimise näol on tegemist „Prevention is better than cure“ põhimõttel üles ehitatud ennetava meetmega;
- keskendumine määruuses kergemalt kõrvaldatavatele puudustele ei tähenda see, et suuremahulised tööd oleksid keelatud;
- direktiivi 2008/96/EÜ printsiipidest ning direktiivi nõuete täitmiseks kehtestatud ministri määruste nõuetest lähtuvalt kavandatakse suuremahulised rekonstrueerimistööd teise meetme raames – tee ohutuse määramisel;
- lisaks seisundinõuetele vastavuse kontrollile, kontrollitakse tingimuste olemasolu ohutuks liiklemiseks; tegemist on teatud määral abstraktse nõudega, mida muuseas sätestab ka ehitusseadustik;
- loetelus kasutatud sõna „nõuded“ ei hõlma üksnes õigusaktides sätestatud nõudeid – kontrollida tuleks vastavust ka tee omaniku kehtestatud nõuetele, standarditele ja heale tavale, kui see võimaldab tõsta liiklusohutust; lõikes toodud loetelu korral on tegemist minimaalse mahuga, s.t pädeva asutuse soovil võib ülevaatusel kontrollida ka muid teemasid.

Tilgu tee laiuse mootorsõidukite liikumiseks sobivuse selgitamisel on võimalik lähtuda Majandus- ja taristuministri 5. augusti 2015 määrusest nr 106 „Tee projekteerimise normid“.

Määruse lisas oleva tabeli 1.1 kohaselt vastab Tilgu tee AKÖL, mis on üle 500 olnud juba vähemalt alates 2012. aastast, IV klassi⁵ maanteele.

Sellise maantee katte laius peaks olema vähemalt 8 meetrit.

Tõenäoliselt võib 40 km/h või 30 km/h piirkiiruse korral olla Tilgu tee katte laius ohutuks liiklemiseks ka väiksem nagu on näiteks ette nähtud VI klassi maantee korral – 6 meetrit.

Tilgu teel ohutuks liiklemiseks vajalik tee laiendamine ei välista, et liiklusohutuse kiiremaks parendamiseks ei võiks lähiajal rajada möödasõidulaiendeid.

c.8. Lõppsõna

Olukorras, kus Maanteeamet ei ole teinud piisaval määral toiminguid Tilgu teel liiklemise ohutuse tagamiseks, võis MA otsuse tegemisel tunduda otstarbekas siduda tee parendamise vajalikkus valla poolt Meriküla Spordi- ja Õppekeskuse hoonete kasutamisega.

Nagu eelpool kirjeldatud, on sel juhul tegemist otsitud põhjusega. Vald ei raja ega võta oma tegevuses kasutusele uusi hooneid. Hooned põhinevad juba 2002. a kehtestatud detailplaneeringul ning on rajatud 2002. ja 2007. a.

2020/2021 õppeaastal asub Meriküla Spordi- ja Õppekeskuses õppima maksimaalselt 100 7-9. klassi last.

2016. a kevadel õppis Sisekaitseakadeemia Politsei- ja Piirivalvekolledži Muraste koolis 118 õpilast ja 2016. a sügisel 199 õpilast.

⁵ Maantee klass on liiklussageduse alusel määratav maantee tehnilist taset iseloomustav tunnus.

Vallavalitsuse hinnangul ei muuda Tilgu teele kuni viie möödasõidulaiendi rajamine kergliiklejate olukorda võrreldes praegusega ohtlikumaks. Tõenäoliselt ei ole ka praegu mõttekas liikuda mööda Tilgu teed lapsevankriga. Lapsevankriga ei ole mõttekas liikuda ka mööda riigiteeks olevat 11389 Viti metsavahi tee teed, mille laius on u 4 meetrit.

Erinevalt sõidukist on jalgsi liikujal võimalik ka teest eemalduda, kui seda võimaldavad looduslikud olud. Sõidukil seda võimalust üldjuhul ei ole.

Vajadus erinevatel liiklejatel üksteisest möödumisel üksteisega arvestada esineb praegu ja ka edaspidi. On ilmne, et selleks kasutab sõiduk vajadusel ära kogu liikumist võimaldava ala, on see siis teekatte all või mitte.

Maanteeametil on võimalik edaspidi koostöös vallavalitsusega kavandada Tilgu tee kuue või enama meetrini laiendamist ning võimalusel, kui see ei lähe vastuollu looduskaitsete kitsendustega, Tilgu tee äärde valgustuse rajamist.

Pärast seda võib öelda, et kergliiklejate minimaalsed vajadused teel liikumiseks on täidetud.

Sinnamaani on vallal võimalik kuni viie möödasõidulaiendi rajamisega liiklusohutike olukordi ennetada.

Liiklusohutust on võimalik suurendada ka mõnel ohtlikumal lõigul piirkiiruse täiendava vähendamise (praegu valdavalt 40 km / h).

Juhul kui Maanteeamet soovib lähiajal ette näha künniste rajamist, siis on tal võimalik oma soovi kajastada möödasõidulaiendite rajamiseks väljastatavates tingimustes.

Väljastatavates tingimustes on võimalik esitada ka seisukohti kavandatavate möödasõidulaiendite asukoha suuruse ja arvu osas ning muude liiklusohutust parendavate abinõude osas (nt fooridega mingi lõigu ajutiselt ühesuunaliseks muutmine).

Vallavalitsuse otsustusprotsessist kõrvale jätmine ei ole mõistlik. Näiteks on Maanteeameti 16.01.2020. a vastusmeilis Muraste kooli hoolekogu esimehele mh märgitud, et „võimalikku perspektiivset täiendavat kooliliiklust, sh kergliiklust, ei ole me praegu analüüsinud ning seda peaks tegema pigem kooli rajaja kohaliku omavalitsuse näol.“

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Erik Sandla
Vallavanem

Lisa 1. 2011. a Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ poolt koostatud Muraste külas Sisekaitseakadeemia, Ilmandu ja Rannamõisa külas Tilgu tee ning lähiala detailplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamise aruanne.

Kirja koostaja:
Hannes Raudleht
6003 863
hannes.raudleht@harku.ee

Ärakiri: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, info@mkm.ee